

ikke, men jeg skal slutte med nogle Betragtninger, som jeg gerne vil have Lov til at opholde mig ved et Øjeblik, da jeg ikke har haft Ordet siden første Behandling, idet jeg ved anden Behandling paa Grund af Sygdom ikke kunde røgte mit Ordførerskab.

Jeg vil indlede de Bemærkninger, hvormed jeg vil slutte af, ved at begynde med at minde om, at da jeg for 3 $\frac{1}{2}$ Maaned siden talte her paa Venstres Vegne ved Lovforslagets 1ste Behandling, udtalte jeg det Haab, at alle Partier i denne Sal maatte kunne enes om at lægge Kræfterne sammen for at føre dette Forslag igennem i en saa god og human Skikkelse som muligt. Dette Haab, som jeg da gav Udtryk, er gaaet i Opfyldelse endogsaa i en saa ualmindelig Grad, at jeg ikke turde vente mig saa meget den Gang. Ikke alene have vi kunnet mødes i Udvalget. Jeg tror for øvrigt ikke, det er noget nyt, at der i Udvalgene bliver taget Hensyn til alle Sider. Et æret Udvalgsmedlem takkede for, at der her var taget Hensyn til alle Sider; jeg tror, man tør sige, at det gør man altid i Udvalg. Men ikke alene i Udvalget er man mødtes i et enstemmigt Ønske om at faa noget ud af dette banebrydende Lovforslag, men udenfor dette Ting i Pressen, i pædagogiske Foreninger, paa Skolemøder, overalt, hvor man har behandlet Sagen, har man hilst Udvalgets Arbejde med Glæde og Tilfredshed. Alt dette er en fortrinlig Indledning til en frugtbar Udnyttelse af Lovforslaget i Livet; thi dette Lovforslag skal ikke blot sætte nogle Kontorpenne i Bevægelse, det skal ikke blot lade nogle Penge strømme ud af Statskassen eller sætte et Maskineri i Bevægelse, men det skal bæres af god Villie og af levende interesserede Mennesker. Uden det er det hele værdiløst, men der staar ogsaa Hundreder, ja maaske mange Hundreder af saadanne stærkt interesserede Mænd og Kvinder rundt omkring færdige til at tage Lovforslaget op og føre det ind i Livet paa en saa frugtbar Maade, som vore Forhold tillade det.

Maa jeg et Øjeblik fremdrage en ny Side, som endnu ikke er kommen frem hverken ved 1ste, 2den eller 3die Behandling. Jeg vil ikke staa her og gentage noget, som allerede er sagt, men jeg vil gerne tilføje noget, som jeg har nogen Adkomst til at sige, ikke fordi jeg selv staar i Kredsen af de ledende Mænd og Kvinder i denne Sag paa det private Initiativs Omraade, men fordi jeg har staaet saa nær ved denne Kreds og haft saa meget med

ulykkelige Børn at gøre baade i min Skole og i mit Liv udenfor Skolen, at jeg har nogle Betingelser for at kunne skønne om det Arbejde, som hidtil er udført af privat virkende Foreninger, men som altsaa nu ved denne Lovs Ikrafttræden faar Statens Hjælp i stor Udstrækning. Vi have i Udvalget ikke befattet os med, hvilke Opdragelsesmidler Anstalterne og Børnehjemmene skulde anvende. Det har hidtil været en Hovedgrundsaetning paa dette Omraade, at den rene Fellenbergske Metode, som bygger helt og holdent paa Landbruget, var den eneste Vej, ad hvilken man kunde hjælpe de vedkommende Drengene — det er navnlig Drengene, der her er Tale om — til at komme paa Fode. Det er sikkert en Fejl. Børnene komme mange Gange her fra København, og mange af disse større Drengene komme ud paa Landet til Land- eller Bondebruget med Anlæg for Haandværk eller for tekniske Færdigheder, nedarvede gennem flere Slægtled. Jeg vil derfor anbefale de Mænd og Kvinder, der komme til at sætte Loven i Værk, at de ikke fastholde uden nogen Tillempning, at Landbrug er den eneste passende Sysselsættelse. Der maa indrettes Værksteder af forskellig Art paa Anstalterne, for at de forskellige Anlæg kunne komme til Udfoldelse, ellers mislykkes Opdragelsen meget tidt. Hovedopgaven maa være at skaffe Børnene et Arbejde, som de have Glæde af. Naar de efter at have lært at pløje, saa, harve og høste, vende tilbage til Hovedstaden, have de ingen Brug for disse Færdigheder. Paa Bøggildgaard, som er Statens eneste Anstalt af denne Art, har man allerede under den ny energiske Forstander begyndt at indrette Værksteder. Det anser jeg for et stort Skridt bort fra den Ensidighed, som har behersket dette Omraade i de sidste 50 Aar og derover. I ældre Tid tog man mærkeligt nok Børnene fra Landdistrikterne og samlede dem i København i de saakaldte Børnehuse, Manufakturhuse — Tugthuse kaldtes de endog — Børn og voksne, fattige og ulykkelige, Forbrydere, Vagabonder og Tiggere i en stor Bunke. Det skete i Christian den 4des og Frederik den 3dies Tid for at fremme Haandværk og Industri ifølge de paa den Tid herskende økonomiske Principper, den saakaldte Merkantilisme. I det 19de Aarhundrede gik man den omvendte Vej. Begge Veje have været Yderligheder; der trænges til Forstaaelsen af et Baade — og paa dette Omraade.

Maa jeg dernæst bl. a. nævne, at mange ville anse det for et stort Gode,